

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

***ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ
Й УПРАВЛІННЯ
У ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНАХ***

ТОМ **2**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ Й УПРАВЛІННЯ
У ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНАХ**

Збірник наукових праць

ТОМ 2

**ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ Й УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВАМИ ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ**

*Збірник внесено до переліку фахових видань
з економічних та юридичних наук
(Бюлетень Вищої атестаційної комісії
України, 2000, №2)*

Запоріжжя
ЗНТУ
2008

УДК 332.14 (477)
П78
ББК 65.9 (4Укр)

В сборнике представлены статьи участников межрегиональной научно-практической конференции «Проблемы экономики и управления в промышленных регионах» (22–24 мая 2008 г., г.Запорожье), организаторами которой выступили Институт экономико-правовых исследований НАН Украины, Запорожский, Призовский и Полтавский национальные технические университеты. Проанализированы инновационные факторы развития экономики промышленных регионов на уровне корпоративного сектора, отраслей и производств, товарных рынков и сферы услуг, а также пути повышения качества управления экономическим, природно-рекреационным, социальным, инвестиционным, инновационным, внешнеэкономическим потенциалом промышленных регионов Украины.

Для менеджеров предприятий реального сектора экономики и сферы услуг, работников регионального менеджмента, научных работников.

Редакційна колегія:

акад. НАН України В.К.Мамутов (відп. ред.), д-р екон. наук В.М.Василенко,
д-р екон. наук Б.Т.Кліяненко, д-р екон. наук С.В.Богачов, д-р екон. наук П.В.Гудзь,
д-р юрид. наук Г.Л.Знаменський, д-р юрид. наук А.Г.Бобкова,
д-р юрид. наук Б.Г.Розовський.

Рекомендовано до друку вченою радою:

*Інституту економіко-правових досліджень НАН України (протокол №74 від 01.07.2008 р.) та
Запорізького національного технічного університету (протокол №11 від 01.07.2008 р.)*

П78

Проблеми економіки й управління у промислових регіонах :
зб. наук. праць : в 2 т. / НАН України, Ін-т економіко-правових
досліджень / відп. ред. В. К. Мамутов. – Запоріжжя : ЗНТУ,
2008. – . – ISBN 978-966-7809-88-1.

Том 2: Проблеми економіки й управління підприємствами
промислових регіонів. – 2008. – 226 с. – ISBN 978-966-7809-90-4

У збірці представлено статті учасників міжрегіональної науково-практичної конференції «Проблеми економіки й управління у промислових регіонах» (22–24 травня 2008 р., м. Запоріжжя), організаторами якої виступили інститут економіко-правових досліджень НАН України, Запорізький, Призовський і Полтавський національні технічні університети. Проаналізовані інноваційні чинники розвитку економіки промислових регіонів на рівні корпоративного сектора, галузей і виробництв, товарних ринків і сфери послуг, а також шляхи підвищення якості управління економічним, природно-рекреаційним, соціальним, інвестиційним, інноваційним, зовнішньоекономічним потенціалом промислових регіонів України.

Для менеджерів підприємств реального сектора економіки й сфери послуг, управлінців місцевого самоврядування, науковців.

УДК 332.14 (477)
ББК 65.9 (4Укр)

ISBN 978-966-7809-88-1
ISBN 978-966-7809-90-4

© Інститут економіко-правових досліджень НАН
України, 2008

ЗМІСТ

А.М.Ткаченко ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	7
Л.С.Головкова ОЦІНКА МАШИНОБУДІВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПОРІЗЬКОГО І ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО РЕГІОНІВ	11
А.А.Меліхов, К.О.Єрмак МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	14
Л.В.Максимова МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	18
М.П.Шмідт, Я.В.Кудря СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СТРУКТУР ОРГАНІЗУВАННЯ КОРПОРАЦІЙ В МАШИНОБУДУВАННІ	21
М.С.Кравченко ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР ПРОМИСЛОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ	25
І.М.Колісник, О.П.Бурлаченко МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ISO 9001:2001	28
Н.О.Селезньова РОЗВИТОК ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХУ МАТЕРІАЛЬНОГО ПОТОКУ	34
І.Г.Климова ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	38
В.В.Лыфарь ЛОГИСТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К УПРАВЛЕНИЮ ЗАПАСАМИ	42
В.Л.Корінев, В.В.Кірик ОБГРУНТУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІН НА ГЕНЕРИЧНІ ТОВАРИ.....	46
О.В.Ващук ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ У АГРОБІЗНЕСІ	50
О.В.Гринчак, О.Х.Давлетханова ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	52
Л.Л.Вакуленко ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ЕКОНОМІКИ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДУ НАТУРАЛЬНОГО В УКРАЇНІ	56
Т.В.Кузнецова, М.Ф.Аверкина ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ПОТЕНЦІЙНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ТЕХНОГІННО- ЕКОЛОГІЧНУ ВІЗПЕКУ РЕГІОНУ.....	60

С.М.Дутка ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОЕНЕРГЕТИЧНИХ ФОРМУВАНЬ З ПОНОВЛЮВАЛЬНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ЕНЕРГІЇ НА РЕКУЛЬТИВОВАНИХ ЗЕМЛЯХ	64
С.Ф.Волкова, О.І.Фрум АГРОПРОМИНТЕГРАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ПРІДПРИЯТТЯМИ ВІНОГРАДАРСКО- ВИНОДЕЛЬЧЕСЬКОГО ПОДКОМПЛЕКСА АПК В УМОВИХ ТРАНСФОРМАЦІОННИХ ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІКЕ УКРАЇНИ	68
Ю.О.Нестерчук ОБГРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ АГРАРНО- ПРОМИСЛОВОЇ АСОЦІАЦІЇ.....	71
И.И.Белецкая ФОРМИРОВАНИЕ ЛОЯЛЬНОСТИ ПОКУПАТЕЛЕЙ В СИСТЕМЕ МАРКЕТИНГА КОМПАНИИ	75
Т.Н.Тиховская МОДЕЛИРОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРІДПРИЯТТЕМ СИЛОВОЙ ЭЛЕКТРОНИКИ	78
О.В.Миронихина ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР У ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.....	81
Ю.О.Соколова ТРЕНДІ РОВИТКУ РИНКУ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ	86
Е.И.Стародубцева ПРИНЯТИЕ РЕШЕНИЙ В СФЕРЕ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ: ОШИБКИ И РЕКОМЕНДАЦИИ	90
А.В.Ковалев АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ МЕТАЛЛУРГІЧЕСЬКОГО КОМБІНАТА ІМЕНІ ІЛЬІЧА	93
О.А.Шумілова ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕНІ РЕІНЖІНІРИНГУ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ СТИЛЬНИКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	99
Л.Н.Таранюк, П.В.Гриценко МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ МОДЕЛИРОВАНИЯ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ РЕІНЖІНІРИНГА	103
Г.О.Колесніков ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВ НА ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ	106
Т.О.Вишинська БЕНЧМАРКІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ АВТОМОБІЛЕБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	109
Е.А.Куровская, С.Ю.Курская РОЛЬ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ В СИСТЕМЕ ПРИНЯТИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В ФПГ	112
А.А.Васьковский ВНЕДРЕНИЕ БЕЗДОКУМЕНТАРНОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ ОТГРУЖАЕМОЙ ПРОМЫШЛЕННЫМ ПРІДПРИЯТТЕМ ПРОДУКЦІЇ	116

Д.О.Мардар ПРО НЕОБХОДИМІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКА ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	119
Н.Б.Кушнір, В.Р.Красовський, С.О.Кушнір ДО ПИТАННЯ РЕЙТИНГУВАННЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКИХ БЮДЖЕТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	122
Л.С.Омельченко, І.Г.Тимофєєва ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	125
В.Л.Терещенко РИСКИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОРПОРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ УКРАИНЫ.....	130
В.А.Шаленый ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА РИСКОВ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ СИСТЕМЫ ПРЕДПРИЯТИЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	134
І.М.Ушуллу ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	137
І.А.Нечаєва ПРОБЛЕМИ РОЗПОДІЛУ КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ У СИСТЕМІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОГРАМУВАННЯ.....	140
В.М.Фомішина ФАКТОРИ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ СПОЖИВЧОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	143
О.В.Борисюк ПЕРЕВАГИ ЛІЗИНГУ ДЛЯ ОСНОВНИХ ЙОГО УЧАСНИКІВ	147
О.О.Непочатенко, Н.В.Бондаренко УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	149
О.С.Єфремов КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ	152
М.В.Верескун, Н.А.Слободянюк «НЕМАТЕРИАЛЬНЫЕ АКТИВЫ», «НОВШЕСТВА» И «ИННОВАЦИИ» В ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	155
И.Н.Тесленок, А.В.Каряка РАЗРАБОТКА ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ НА ПРЕДПРИЯТИИ	159
Н.С.Поповенко, А.Н.Димитрова ПРИМЕНЕНИЕ СИСТЕМНОГО АНАЛИЗА ПРИ ОЦЕНКЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	163
Е.Б.Козак ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ КОМБИКОРМОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	166
Н.М.Павлішина ПЕРСОНАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА	169

Н.Б.Білоус ОЦІНЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ З МЕТОЮ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	171
Л.О.Кримська ОБҐРУНТУВАННЯ ПОБУДОВИ МАТРИЦІ БОСТОНСЬКОЇ КОНСАЛТИНГОВОЇ ГРУПИ (BCG) НА ПРИКЛАДІ ВАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ»	174
Т.А.Попова РОЗРОБКА АНТИКРИЗОВОЇ СТРАТЕГІЇ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	179
І.Є.Семенча ШЛЯХИ МОДЕЛЮВАННЯ ПОТОКІВ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	183
И.А.Попова ПРИМЕНЕНИЕ ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ МЕТОДОВ В УПРАВЛЕНИИ РОСТОМ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ РЕГИОНА.....	187
С.І.Тарасенко МОТИВАЦІЯ ДО НАРОЩУВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	190
В.В.Керольков ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МОДЕЛИ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ СЕКТОРА ВЫСОКИХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	194
О.В.Мопюк МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЙОГО ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ	198
О.Ю.Будякова ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ ЗБАЛАНСОВАНOSTІ РИНКУ ПРАЦІ	200
О.В.Мисковець ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РОБОЧОЇ СИЛИ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	204
В.В.Остапенко ОБОСНОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ МЕТОДИКИ МЕХАНИЗМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	207
С.Ю.Аксьонова ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ У ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ.....	209
Ю.С.Хомош ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЧИННИКИ ЇЇ ПРОЯВУ	212
Т.В.Пуліна ШЛЯХИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	216
К.М.Леміш МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ПЕРЕДРЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНОГО СТАНУ	220

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ МОДЕЛИ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ СЕКТОРА ВЫСОКИХ ТЕХНОЛОГИЙ

Проведен анализ процесса создания и моделей финансирования инновационных технологий в США, Японии и ЕС. Выполнен анализ экономических предпосылок инновационного развития Украины и фактического уровня финансирования по источникам и направлениям. Обозначены противоречия, которые сдерживают инновационное развитие в Украине. Определены особенности формирования модели финансовой стратегии развития сектора высоких технологий.

Объективные изменения в общественном и экономическом развитии Украины привели к необходимости построения новой модели развития экономики, для которой характерны принципиально иные черты и приоритеты: благосостояние, интеллектуализация производственной деятельности, использование высоких технологий, развитие качественно новой информационно-коммуникационной среды, повышение значения эколого-экономических аспектов развития.

Решение всех этих задач должно фокусироваться в некоторую стратегию инновационного развития, обеспеченную комплексным финансированием, как из государственного бюджета, так и за счет иных инвестиционных источников.

Актуальность темы подчеркивается тем, что для Украины инновационная стратегия развития экономики находится в стадии формирования. Она может стать могущественным рычагом, способным не только остановить деструктивные процессы в экономике, противостоять предстоящему сокращению трудовых ресурсов, обусловленному провалом рождаемости, но и обеспечить ее структурную перестройку. Финансовая поддержка научного и научно-технического потенциала и присутствие инновационной составной в инвестиционном процессе реального сектора экономики должна стать первоочередным фактором развития экономики, основой для построения как внутренней, так и внешней политики Украины. Вместе с тем, существующие реалии далеки от желаемого, поэтому важной задачей является поиск путей формирования и совершенствования модели финансирования инноваций.

Вопрос инновации как основного источника развития рассматривался многими современными авторами. При этом стратегия инновационного развития анализировалась как на микро, так и на макро-экономическом уровне, а также в контексте процессов глобализации, интеграции и регионального раз-

вития. В работах Ю.Бугая, С.Козаченко, И.Быстрыкова, Э.Лисицина, О.Соскина, А.Скаленко прослеживается преимущественно глобально-корпоративный подход к проблеме развития инноваций. С.Соколенко, С.Вовканич, С.Цапок придерживаются принципов локального инновационного развития. Особый вклад в рассмотрение этого вопроса сделали В.М.Гесц, А.М.Гуржий, Я.С.Янкий, В.П.Семиноженко, М.С.Згуровський, Ю.М.Бажал, О.П.Зинченко, В.П.Ильчук и др.

Цель работы состоит в выявлении и анализе особенностей финансирования инновационной деятельности на примере развитых стран и Украины, определения значимости стимулирования инновационного процесса в ускорении темпов экономического роста.

Важность значения инновационного процесса впервые обобщил Й.Шюмпертер [1]. Он считал, что причиной развития экономики есть старания получить сверхприбыли, которые формируются за счет временной монополии, возникающей в связи с внедрением инноваций. Вопрос прогнозирования научно-технического прогресса и его влияния на развитие экономического состояния был рассмотрено в докладе Э.Янча [2, с.523], который определил этапы создания инноваций от зарождения идеи с использованием фундаментальных и прикладных исследований до разработки новых технологий и реализации инноваций (рис.1).

В соответствии с этим финансовое обеспечение является неотъемлемой составной частью инновационного развития. Вместе с тем формирование финансового плана инновационного развития предприятия зависит от возможностей предприятия и характеризуется окупаемостью вложений. Непосредственно предприятия не финансируют фундаментальные исследования, которые являются базой инноваций. Поэтому задача поиска источников финансирования, обоснование их эффективности и оптимизация распределения инвестиций в инновации, как се-

стороны государства, так и со стороны бизнес структур требует своего решения. Процесс финансирования инновационного развития может быть диффе-

ренцирован как по источникам финансирования, так и по направлениям, стадиям и этапам инновационного процесса (рис.2).

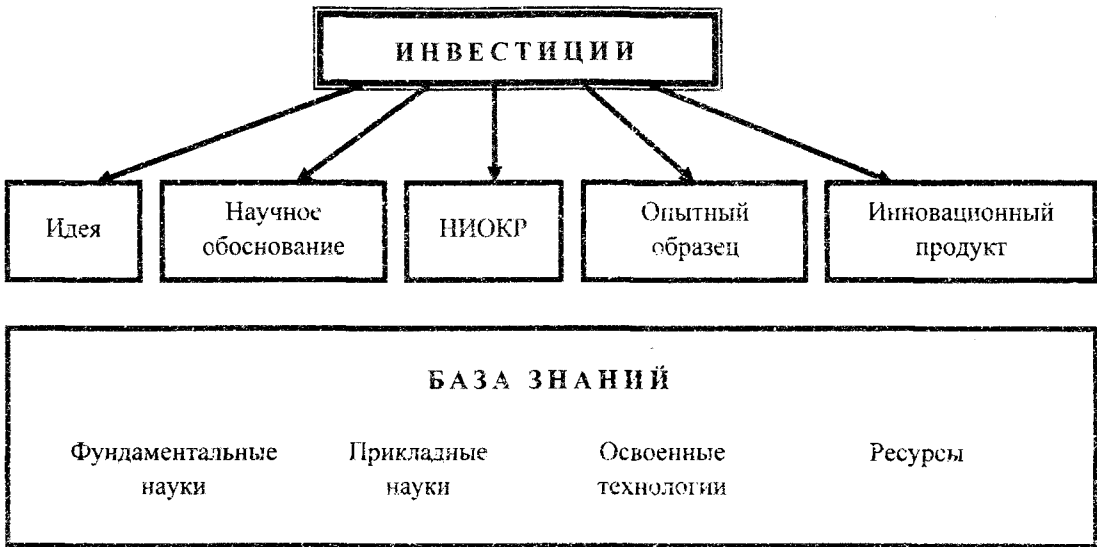

Рис.1. Этапы продвижения инноваций от идеи до продукта

Рис.2. Этапы создания инноваций и источники финансирования

Каждый из этапов создания инноваций требует инвестиционных вложений. Регулирование этого процесса является задачей государства и может осуществляться институциональными методами. Вместе с тем, каждый из потенциальных инвесторов инноваций ожидает получение преимуществ, которые являются мотивацией его инвестиций.

Для большинства стран Западной Европы и США характерно приблизительно равное распределение финансовых ресурсов для НИОКР между государственным и частным капиталом.

Инновационная стратегия США базируется на стимулировании привлечения частных инвестиций для разработки и эффективного использования технологий в экономике страны. Научные и опытно-конструкторские работы выполняются на либеральной основе. До 35% всех разработок и нововведений

финансируются общенациональным бюджетом. Объемы финансирования составляют около 200 млрд. долл. 60% всех исследований финансируются за счет производственных фирм. Фундаментальные исследования проводятся университетами, их общий удельный вес во всех разработках составляет около 5%

В Японии государство играет активную роль в общей координации научно-исследовательских работ, проводятся широкомасштабные государственные программы по НИОКР, частные компании осуществляют значительное финансирование прикладных исследований и опытно-конструкторских разработок, имеет место самый высокий в мире уровень импорта объектов интеллектуальной собственности. Это позволяет регистрировать наибольшее в мире количество заявок на получение патентов [3]. В структуре НИОКР финансирование со стороны государства составляет 25%. Общая структура инновационной деятельности в Японии имеет следующее распределение средств:

- фундаментальные исследования – 13%;
- прикладные исследования – 25%;
- опытно-конструкторские разработки – 62%.

Западная Европа проблемам инноваций стала уделять внимание в конце XX века [4]. В 1971 г. была основана программа КОСТ (COST – European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research). Эта программа была нацелена на проведение совместных научных исследований ученых из различных государств. В 1985 г. для продвижения на рынок научно-технических разработок во всех сферах новых технологий, усиления конкурентоспособности Европейской промышленности и повышения продуктивности труда была разработана программа

ЭВРИКА (EUREKA – European Research Coordination Agency). Совместно с программой ЭВРИКА позиционируется программа КРАФТ (CRAFT). Седьмая рамочная программа (FP7) рассчитана на период 2007–2013 гг. Эта программа является следующим шагом к развитию ЕНП. Она использует опыт предшествующих программ и призвана повысить влияние знаний на экономику и общество в Европе. Бюджет программы – 50,5 млрд. евро. Программа объединяет следующие подпрограммы:

Сотрудничество. Поддержка научно-исследовательских проектов.

Идеи. Поддержка передовых научных исследований.

Люди. Поддержка людских ресурсов в сфере исследований и технологий.

Ресурсы. Поддержка развития исследовательской инфраструктуры.

Таким образом, в Европе создан цикл взаимодействующих программ, охватывающих продвижение инноваций от научных исследований и идей до вывода инновационного продукта на рынок и обратной связью – от потребностей рынка к идеям и научным исследованиям (рис.3).

Рис.3. Кооперация инновационных программ в Европе

При формировании инновационной стратегии и разработке модели финансирования инноваций в Украине необходимо учитывать особенности состояния ее экономики. Украина, как самостоятельное государство получило в наследство вектор снижения уровня ВВП, обусловленный кризисом командной технологии управления экономикой.

Падение ВВП продолжалось вплоть до 1999 г. К этому моменту уровень ВВП упал на 60% и достиг 40% по отношению к 1990 г. Начиная с 2000 г., начался подъем экономики, темпы роста ВВП составляют в среднем 7% в год. При таких темпах уровень 1990 г. может быть достигнут к 2012 году. Вместе с тем, темпы роста ВВП могут быть замедлены первым естественным экономическим кризисом, наступление которого, в соответствии с теорией Конд-

ратьева, может произойти в 2010 г. [5]. Следует также учитывать и вектор падения ВВП, обусловленный снижением численности трудоспособного населения, которое также начнется с 2011 г. (рис.4).

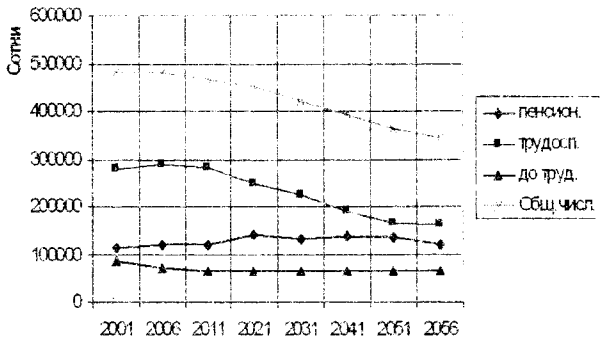

Рис.4. Прогноз сокращения численности трудоспособного населения

При сохранении уровня рождаемости на текущем уровне, к 2050 г. численность трудоспособного населения может сократиться почти на 40%. Если в настоящее время на одного пенсионера приходится 2,5 работающих, то в 2050 г. это соотношение может упасть до уровня 1,2. Поэтому, кроме мер, направленных на восстановление уровня рождаемости, важным является стимулирование инновационного развития новых наукоемких и высоких технологий, внедрение гибких автоматизированных производств, обеспечивающих снижение трудоемкости производства.

Интенсивность развития инновационных процессов зависит от кадрового обеспечения инновационной деятельности. В настоящее время в Украине имеет место тенденция снижения количества специалистов, выполняющих научно-технические проекты. Снижается и удельный вес этих работ в составе ВВП. Вместе с тем, в течение 2003–2006 г.г. наблюдался рост количества учебных заведений III и IV уровня аккредитации и увеличение количества студентов. Возрастала потребность в привлечении научных работников к работе в ВУЗах. Анализ возрастной демографии показывает что, начиная с 2008 г., будет происходить снижение количества студентов и, соответственно, будет иметь место высвобождение научных работников в ВУЗах. Свободный от нагрузки профессорско-преподавательский состав будет представлять дополнительный научный потенциал для проведения фундаментальных и прикладных исследований.

Модель финансирования инноваций, сложившаяся в Украине, по источникам финансирования преимущественно использует собственные средства бизнес структур. Бюджетное финансирование составляет менее 10% и имеет тенденцию к снижению. Объемы финансирования по этапам создания инноваций предопределены источниками. Бизнес среда

предпочитает инвестировать готовые инновационные решения, проекты, имеющие короткий срок окупаемости и дающие реальную прибыль. Бюджет ориентируется на финансирование научной базы: фундаментальные, прикладные исследования и разработки технологий (рис.5) [6, с.218].

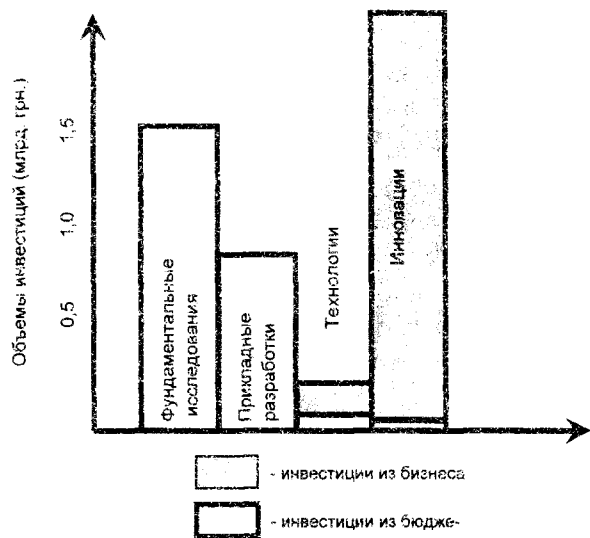

Рис.5. Объемы инвестиций со стороны государства и бизнеса

Анализ бюджетов за 2004–2007 гг. показывает, что динамика объемов финансирования имеет отрицательный характер. Бюджетное финансирование научных исследований в Украине, в соответствии с Законом о научной деятельности, определено в размере 1,7% ВВП, а фактически осуществляется в размере 0,4% ВВП (в США – 2,7%). Тенденцию роста имеет только финансовая поддержка и развитие инфраструктуры научных учреждений. Наибольшее значение государство уделяло развитию фундаментальных исследований. В 2004–2006 гг. на это направление выделялось около 45% средств государственного бюджета в структуре всех средств на инновационную деятельность. Второе место 40% по удельному весу занимали прикладные разработки и научные исследования. Общая тенденция меняется в 2007 г. Имеет место сокращение средств, выделяемых на фундаментальные и прикладные исследования. Они составляют 33,6% и 37,88% соответственно. За счет этого увеличивается удельный вес затрат на национальные, государственные научно-технические и инвестиционные программы – 21,7%, а также на разработку важнейших новейших технологий – 2,96%.

В 2004 г., учитывая важность развития высокотехнологического сектора, в Украине была принята «Общегосударственная комплексная программа развития высоких наукоемких технологий» (Закон №1676 от 9.04.2004 г.), которая предусматривала финансирование развития этого сектора. Тем не ме-

нее, фактическое финансирование этой программы в бюджете 2005–2006 г. было занижено в 10 раз и имело тенденцию к снижению, а в бюджете 2007 г. было полностью исключено.

Выводы. Таким образом, украинскую инновационную политику, которая находится на стадии формирования, можно квалифицировать как такую, что тяготеет к англо-американской модели, поскольку государство больше полагается на рыночные механизмы стимулирования инновационной деятельности, чем на прямую поддержку этого процесса. Но проблема состоит не в том, что развитие науки и научно-технических разработок практически не финансируется государством, а в том, что наука и экономика Украины развиваются разными путями. Большинство разработок, выполненных отечественными научными работниками, не имеют практического применения в Украине, но являются привлекательными для зарубежных венчурных фирм.

Государство также может усилить прямую поддержку инновационного процесса, в частности, за счет бюджетных ассигнований в разработку инфраструктуры рынка высоких технологий и инноваций. Бюджетные ассигнования должны направляться, прежде всего, на реализацию стратегических целей государства и приоритетных направлений развития экономики, а не на удовлетворение внутриведомственных интересов. Одних рыночных механизмов на современном этапе будет недостаточно для заметной интенсификации инновационного процесса в Украине, необходимо формирование институциональной среды, определение приоритетов развития, разработка системы идентификации и мониторинга высоких, наукоемких технологий и стимулирование их развития.

Отсутствие развитого сектора отечественных высоких технологий, рынка высокотехнологического оборудования, инновационных проектов, которые являются продолжением научных достижений, приводит к тому, что инвестиции из бизнес-среды трансформируются в зарубежные технологии, а отечественные научные достижения «экспортируются» за рубеж.

Литература

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1992. – 231 с.
2. Янч Э., Прогнозирование научно-технического прогресса. – М.: «Прогресс», 1974. – 586 с.
3. Freeman C. Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan, London: Frances Pinter, 1987.
4. Програми та інструменти інноваційного розвитку економіки Європейського Союзу. Українські проєкції // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ФО-П Т.А.Кінько, 2006. – 164 с.
5. Гесць В.М., Семинюженко В.П. Інноваційні перспективи України. – Харків: Константа, 2006 – 272 с.

О.В.Мошук.

аспірант кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника

м.Івано-Франківськ

МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЙОГО ПЛАСПРОМОЖНОСТІ

Вдосконалено методику відображення в обліку операцій з припинення діяльності підприємства та відновлення його платоспроможності, запропоновано форми документів, які необхідно складати під час проведення процедур припинення діяльності підприємства або відновлення його платоспроможності, наведено форми та методику складання звітності підприємств у ході припинення їх діяльності або відновлення платоспроможності

При ліквідації та реорганізації підприємства змінюється його облікова політика, що призводить до припинення дії принципу послідовності, тому що елементи облікової політики змінюються у напрямку обліку припинення діяльності підприємства, а не використання її з року в рік.

Фінансова звітність підприємства-банкрута складається без застосування принципу безперервності. Групування активів підприємства, що припиняють свою діяльність, за оборотністю та зобов'язань за строковістю погашення втрачає доречність, тому що у зв'язку з необхідністю покриття зобов'язань підприємства всі його активи вважаються оборотними, а зобов'язання – короткостроковими.

При процедурі банкрутства вирішальним є момент надходження грошових коштів або погашення зобов'язань, а не визнання доходів або витрат. Тим більше на заключних стадіях припинення діяльності господарюючого суб'єкта, останній доходів не отримує, а несе лише витрати, тому принцип нарахування та відповідності доходів і витрат буде порушуватися.

Діяльність підприємства, що припиняється не передбачає таких облікових процесів як виробництво та придбання, а враховує лише реалізацію та погашення зобов'язань. Саме тому під час припинення діяльності підприємства не може бути використана історична собівартість як переважна оцінка статей балансу, що є характерним для принципу історичної (фактичної) собівартості.

Мета статті – аналіз методики бухгалтерського відображення операцій з припинення діяльності підприємства та відновлення його платоспроможності.

У результаті проведеного дослідження визначено, що під час припинення діяльності підприємства обов'язково вступають в дію принципи, не передбачені чинним законодавством.

Принцип черговості вступає в дію, перш за все при процедурі ліквідації підприємства. Наприклад, якщо підприємство не ліквідується, а продовжує свою діяльність, воно може розраховуватися за своїми зобов'язаннями у будь-якому порядку, тобто черговість погашення зобов'язань не визначається. У свою чергу, підприємство, що ліквідується, обов'язково повинно відслідковувати черговість погашення зобов'язань відповідно до передбаченого чинним законодавством порядку [1, с.48].

Доцільно виділити принцип звернення до господарських судів, який вступає в дію, коли подається заява кредитором до господарського суду про визнання боржника банкрутом. У даному випадку зацікавленими особами виступають кредитор, який подав заяву, та боржник, який повинен відповісти на заяву. У заяві боржник може заперечувати вимоги кредиторів із зазначенням причини. Дані протиріччя між зацікавленими особами професійно вирішуються представником господарського суду, в чому і полягає сутність даного принципу.

У результаті проведеного дослідження визначено, що процедури з припинення діяльності підприємства або відновлення його платоспроможності є надзвичайними подіями. Таким чином всі витрати, що несе підприємство-боржник в ході припинення його діяльності або відновлення платоспроможності (оплата послуг експерта, арбітражного керуючого, погашення зобов'язань тощо), слід визнавати над-